

Sudurstreymoyar Javnaðarfelag

hefur fund í Avhaldhúsinum mánakvöldið 7. desember 1936 kl. 8 s. p.

Til umræðu:

Uppstilling av evnum til býarstýrisvalið í Tórshavn.

Nevndin.

Kunstige Tænder

Gode og billige.

Tel. 142. **Methe Lützen.**

Føroysk jólakort

Sera vøkur

Hj. Jacobsens bókahandil
Telefon 84.

Havnar

Arbeidsmannafelag

heldur aðalfund í felagshúsinum á Möllarsbrúgv leygardagin tann 19. desember kl. 8 s. p.

Til umræðu verður:

§ 25 í lógini, sum umfatar val av nevnd o. a.

Nevndin.

A Føroya Løgtingi 1936.

Rossahald í Skúvoy.

Winther

greiddi frá málinum og bað Trond Hansen um at taka stítt broytingaruppskot aftur; tí tað var best, at ognarmenninir avgjördu slíkt á grannastevnu.

Trond Hansen:

Nei, eg taki ikki mítt broytingaruppskot aftur, tí rétt kann tað ikki vera, at tað krevist 10 merkur fyri at kunna halda eitt ross.

Djurhuus

var einigur við Winther um at lata sýslumenninir avgera á grannastevnu við jarðeigararnar, hvussu skipast skuldi, tí man kom sikkurt til einki úrslit við at broyta.

Winther:

Vit, sum búgva á bygð, vita best, hvussu stalt er við rossahaldi. Eg trúgvi ikki, at tað er so tørfort fyri tann minna mannin at fáa ross til brúks, sum fram er hildið her í dag.

Davidson:

Her verður nógv talað um, hvat gerast kann á grannastevnu. Her er væl ikki talað bara um Skúvoy men allar bygdir í Føroyum.

Eg fát ikki, hví tað endiliga skulu 10 merkur til fyri at kunna halda eitt ross. Tað má vera natúrligari at seta rossafrelsið til 2 merkur, so at minni jarðarbrúkar kunnu nýta ross til stítt jarðarbrúk. Harfyri eru bóndurnir ikki noyðdir at halda eitt ross uppá hvørjar 2 merkur.

Djurhuus:

Jú, eg haldi, vit bert skulu halda okkum til Skúvoy, tí

málið er ikki frammi aðrastaðni frá.

Trond Hansen

helt, at rossahaldið mátti skipast við lóg, so tað kemur at galda fyri allar Føroyar. Sakin er sjálvandi framkomin, tí at teir minnu jarðarbrúkararnir fáa ikki havt ross, soleiðis sum nú er skipað fyri í landinum.

Viðmæli til umsókn frá „Thorshavns Trawlerederi“.

Í Havn er stovnað eitt trolarafelag. Tað eru nakrir Føroyingar saman við einum Íslendingi, ið ætlar at búsetast í Havn, sum hava tikið seg saman. Teir hava teknað 62000, Havnar býráð 18000 kr. Íalt er teknað 80.000 kr.

Felagið hevur plikað seg at nýta føroyska arbeiðskraft bæði á sjógv og landi.

Ein tilfisk fyrítøka vil, um hon kemur í lag, vera av størsta týdningi fyri Havnina. Hon vil eisini hava týdning fyri Føroyar við tað, at her er talan um ein heilt stóran trolara við fiskamjølsharabúð.

Poul Niclasen

greiddi frá málinum og segði, at nevndin hevði viðmælt tað til fiskaribankans stundog og væl-viljandi frama.

Kr. Djurhuus

helt eisini sakina hava stóran týdning, men hann vildi vera gærðarður ímóti, at stuðulin varð givin av teim peningum, sum vóru jáltaðir til bygging av øðrum skipum. Hann ynskti ikki, at stundingurin uppá 20 % skuldi røstast av trolaranum.

Chr. Holm Jacobsen

segði seg eisini at vera fyri málinum og helt teir trolararnar, vit høvdu, vera ov smáar.

P. M. Dam:

Javnaðarmenn vilja styðja umsóknina. Slupurnar geva ov lítið til allar partar, reiðarar sum fiskimenn. Ein trolari sum »Leivur Óssursson« er nógstórur til at veiða við við Bjarnoyyna og Ísland. Konir menn siga, at hann eisini hevur rúm fyri eini fiskamjølsharabúð. Men til veiðu við New Foundland og við Grønland er hann ov lítill. Her hevði ein trolari sum tann, ið talan er um, verið góður. Keypti summan, tryggingapeningurin, o. a. er væl ógvuliga dýrt, ja, so nógvur ferðir meir sum ein tilfisk bátur er dýrari enn ein vanligur trolari. Men hann kann rámligt veiða meir av tí, at hann kann ligga longri á veiðiplássinum. Vit hava nú ein lítlan trolara, »Skálalberg«, og ein miðal trolara »Leivur Óssursson«, og vildi tað verid hent í trolararoyndini at haft ein heilt stóran trolara, so fingi vit høvi til at

konstatara, hvør trolarastødd hóskar best og er mest lonandi fyri okkum. Vit eru ógvuligir og trúta erfarir. Tað sæst best av »Leivur Óssursson«, ið er ein fyrstaklassa trolari. Hann hevur bert fingið helvtina aftur ímóti Norðmonnum, 300 aftur ímóti 600 tonsun.

Latum okkum fáa henda stóra trolara, so hava vit eina fullfíggaða roynd. Vit viðmæla málinum á besta hátt.

O. F. Joensen

helt, at hann eisini vildi styðja málið. Men trolararoyndirnar vóru ringar og eggjaði ikki til fleiri. Hann talaði fyri línubátum.

A. Samuelsen

upplýsti, at statsstundingurin ikki er ætlaður til keyp av gomlum skipum, men einans til nýbyggingar.

P. M. Dam:

Føroyingar eru ikki konir í trolaradrift — tað er satt — men teir eru tessverri heldur ikki fulltiknir í línufiskiskapi. Línudrift, snurraváðsdrift og aðrar driftir kunna óivað hava eina framtíð. Men vit skulu ikki vænta, at vit sleppa uttanum lærupeningin og vónbrotni eins og øll onnur fólk, ið skulu læra nakað nýtt. Barnasjúkurnar kosta, bæði tó og pening. Tað skal logtingið vita, tað skal ríkisstýrið vita, og tað skulu teir, ið royna, eisini vita. Tað ræður tí um ikki at sleppa royndini, áðrenn hon er gjøgnumroynd — samfelagið má rokna við at rinda lærupeningin fyri ein stóran part.

At gevast so skjótt, sum alt ikki svarar eftir vónum, er hitt reina dráp og vil forða allari útvikling og øllum framburði.

Ymisk tíðindi.

Frakland hevur givið Onglandi tað lyfti, at tað er fúsi til í stundini at koma tí til hjálpar, um tað verður áløpið — tað er miðalhavsvandin, ið her sipast til.

Kongurin í Onglandi er í vanda. Parlamentid noktar honum at giftast við mrs. Simson. Frú Simson er skild frá einum stórreiðara. Hin frælslynti arbeiðaraflokkurin er fyri giftarmálinum, meðan tað eru teir tradisjonarbondnu lordarnir og aðalsmenninir ið eru í luftini yvir, at ein kongur skal giftast við eini borgarligari kvinnu.

Hitt russiska grundlógaruppskotið samtykt.

Hitt fyrri nakað síðani so miklið umtalaða uppskotið til nýggja grundlóg í Russlandi er fyri kortum samtykt. Tað er í mongum lutum ógvuliga demokratisk. Tað loyvir m. a. talu- og skrivufríheit, religiønsfríheit. Tað ásetur nýggjar reglur fyri vali, men loyvir bert ein politiskan flokk!

Ein nevnd er sett at fyrirleika broytingarnar, og Stalin er formaður hennara.

Krigsstubbar.

Ein seytjan ára gamalur unglingi helt ein dagin fyri við snar kamerátar, at hann skuldi vísa teimum, hvussu hann kundi týna skriðdrekar hjá uppreisnarmonnum. Hann tók nakrar hondgranatir, ið hann hevði gjørt sær, helt ímóti hesum ótýggjunum, ið komu rásandi fram yvir heyggjar og flotur. Hann blakar ein sprengiknottin inn undir ein drekan og sprengir hann í luftina. Soleiðis týndi hann 4 drekar, »tankse«. So lat hann fvið. Síðani hava fleiri fólkalokksunglingar offrað lív og limir á sama hátt. Nú sigst, at uppreisnarmenninir aftur seg við at nýta skriðdrekar.

Tíðindi ganga um, at hópur av týskum soldátum í flokkum uppá túsundir, fara til Spania at hjálpa uppreisnarmonnum. Ongland finst at hesum, men Hitler svarar stífur sum altíð, at hann ikki vil forða »frívillegum« at fara, tá ið 15000 »frívillegir« frá øðrum londum eru farnir til fólkalokksheir.

Fólkalokksheirurin sigist at hava tikið seg langt fram móti Bilbao — og nú vóna menn, at hann verunliga skal koma Bilbao til hjálpar.

Fyri stuttum átti fólkalokksheirurin bert 1 fljúgvumaskinu fyri hvørjar 50 hjá uppreisnarmonnum. Nú sigist stjórnarheirurin at hava fleiri fljúgvumaskinur enn uppreisnarheirurin.

Ónsnátta kastaðu uppreisnarmenninir so frekar og so nógvur bumbur yvir Madrid, at allar býurin skalv í grundum.

Uppreisnargeneralurin Franco rindar teim marokkansku balmennunum við forðaðum og ógangbarum peningaseðlum — týskum og eyskrískum — frá inflasjonartíðini. Hesir seðlar eru ikki verdir eitt tvey-oyra.

Tíðindi.

Klippfiskur til Írlands.

Poul Niclasen, landstingsmaður, hevur fingið bræv frá einum Hettendingi, sum hann kennir frá vitjunarferð, ið sigur, at Írlandingar hava vent sær til Hettlands um at fáa klippfisk til keyps. Men tá ið Hettendingar langt síðani hava hildið uppá við at framleiða klippfisk, er fyrispurningurin gjøgnum Niclasen sendur til solumiðstöðuna í Føroyum.

Reyði krossur.

Í dag, 5. des. er »Reyði krossdagur«. Reyði krossur hevur eitt aðalt endamál: at berjast fyri betri heilsu millum fólk. Hetta arbeiði verður særliga lagt í upplýsing um sjúkrarøkt og sunnan livimáta.

Betri endamál enn eitt sunt og rakst fólk, ið dugir at rokja tvey sjúku, hevur ein tjóð valia.

Vit mæla tí til, at Føroyingar styðja Reyða kross við at keypa felagsins merki.

Føroysk jólakort.

Í Hjalmar Jacobsens Bókahandli eru longu at fáa nokkur sera vøkur jólakort, sum Jacob Olsen hevur teknað.

Skreiðibrekkan.

Í hesum fyrsta kavanum í vetur sóust fá fólk skreiða í hini nýggja skreiðibrekkan. — Vit loyva okkum at siga fólki frá at, hon er liðug, og at hon er givin til brúks.

„Medicus“ sokkin?

Í ódnarveðrinum hóskvöldið sigldi »Medicus«, doktarabáturin í Klakksvík, á land undir Varma-kelduheiði. Við tað at so gott alt telefonsamband við Havnina slitaði hósnáttina, var tað okkum ógjörlikt at fáa at vita, um hann, so sum frá verður sagt í Havn, sakk har. Mannskaðið sigst tó ikki at vera hendur.

„Nelly“ rak til Orkn-oyar.

Sunnudagin fór »Nelly« av Skálafirði til Tvoroyri, men hon kom ikki leiðina fram. — Ódnin brast á. Í gjár kom telegram úr Orknoyum, at hon var komin hagar.

Tað er unduravert, at hetta litla gamla skipið skal hava kunnað hildið seg omaná í slíkari ódn.

Ódnin.

»Versta ódn í manns minni,« so verður tikið til næstan á hvørjum vetri. Um tann ódnin, sum fór yvir landið mánanáttina, var stóri verri enn aðrar, er ilt at siga; men hvat skaða víðvíkur var hon leim flestu fremri.

Skopun var tann bygdin, sum ódnin var meinast. Har sakk ein motorbátur, og næstan allir útróðrabátarnir sorlaðust, summir heilt í spenir. Motorarnir vórðu tó frekaðir úr teimum. Hartil tók brimíð havnaskrivstovu og eitt pakkhús. Skopun, sum er ein bygd, har útróðurin er av allarstórsta týdningi, er sjálvsagt púra lamið við ongum bátum, so língmenninir kunna ikki fara heim aftur, fyrr enn tingið hevur funnið onkran útveg at hjálpa hesi bygd.

Í Sorvági fóru sluppin »Riddarin« og motorurin »Rap« á land — Sluppin liggur púra turr uppá sandinum, og motorbáturin liggur uppá í ósanum. Hartil fóru nakrir róðrabátar. Sjúgurin legði yvir oyruna, so tað kann væntast, at teir, ið goyma epli síni har, hava fingið tey oyðilög.

Í Hósvík tók ein hvirla tekjuna av einum sethúsum.

Í Havn var ikki stórus skaði: ein hjallur fór, ein »altanur« og nokur »astakitt«.

Úr Klakksvík frættist: Hoy-lødan og hjallurin hjá Andreas Lützen tóku av grundum. 2 geitir, ið stóðu í hjallaranum, doyðu — knústust.

4 skip fóru á land. Grundketan, ið Skálalberg lá fyri, slitaði í botninum. Menn komu umboð í skipini, fingi motorarnar í gongd og fyrirbyrgdu soleiðis at all skipini fóru á land.

Á Skálafirði fór »Silver Bell« á land; hon kom tó ikki stórvegis til skaða. Fleiri skip slitu landfortoyningina, men lógu eftir fyri sjófortoyningini. Maður misti neyst við báti í, alt fór í knas, ein skaði uppá 3500 kr. Nýggja brúgvin hjá J. H. Isaksen í Sólundafríði fór í heilsun. Ein stórus róðrabátur við innsettum motori hjá Gøtomonnum kom ímóti bunkarendanum á Weihe-brúnni og fór í smyldur.